

Sygn. akt **IC 1036/11**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Bożena Chłopecka</i>
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Wesołkowska

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **D. M.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Ministrowi Skarbu Państwa**

o odszkodowanie

orzeka:

- I. powództwo oddala,
- II. opłatę od pozwu przejmuje na rachunek Skarbu Państwa,
- III. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów na rzecz pozwanego.

Sygn. akt: IC 1036/11

UZASADNIENIE

Powód D. M. w pozwie z dnia 12 sierpnia 2011 roku wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa-Ministra Skarbu Państwa kwoty 170.186 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za poniesione szkody moralne jako zadośćuczynienie, za niesłuszne kary i skazanie, którego nie powinien być jego zdaniem ponieść. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa na swoją rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazał, iż wyrokiem Sądu Rejonowego dla W. (...) z dnia 19 listopada 2003 roku wydanym w sprawie oznaczonej sygn. akt VIII Ks 34/02, został niesłusznie zdaniem jego skazany, bowiem wyrok ten w wyniku wznowienia postępowania został uchylony /pозew k. 4-11/.

Zarządzeniem z dnia 19 sierpnia 2011 roku Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Warszawie potraktował „pозew z dnia 12.08.2011 roku ” jako pismo złożone w trybie art. 552 § 1 k.p.k. i sprawę skierował do rozpoznania VIII Wydziałowi Karnemu Sądu Okręgowego w Warszawie celem rozpoznania /zarządzenie k. 2/.

Postanowieniem z dnia 10 października 2011 roku Sąd Okręgowy w Warszawie VIII Wydział Karny uznał się niewłaściwym i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie I Wydziałowi Cywilnemu / postanowienie k. 63/.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa w odpowiedzi na pozew z dnia 06 lutego 2012 roku wniósł o przekazanie sprawy na podstawie art. 200 k.p.c. według właściwości do Sądu Okręgowego w Warszawie – Wydział Karny. W przypadku zaś nieuwzględnienia przez Sąd powyższego wniosku pozwany wniósł o ustalenie właściwej reprezentacji Skarbu Państwa i zwolnienie Ministra Skarbu Państwa od udziału w sprawie. Ponadto pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Pozwany zakwestionował wszelkie twierdzenia powoda dotyczące żądania określonego jako zadośćuczynienie i jako odszkodowanie, zanegował wykazanie szkody, jej rozmiaru, związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zdarzeniem, które ją wywołało, ponadto pozwany wskazał na brak wykazania przesłanki bezprawności działania /odpowiedź na pozew k. 82-86/.

W piśmie procesowym z dnia 13 lipca 2012 roku powód zmodyfikował dochodzone roszczenie i wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Ministra Skarbu Państwa kwoty 178.186 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu. W uzasadnieniu swojego żądania powód wskazał, iż na kwotę dochodzoną pozwem składają się:

- kwota 140.186 zł tytułem odszkodowania za pozbawienie możliwości zarobkowania;
- kwota 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za poniesione krzywdy;
- kwota 8000 zł tytułem zwrotu kosztów adwokackich poniesionych przez powoda za pomoc w prowadzeniu sprawy karnej przez adw. P. K. wynikająca z faktury VAT Nr (...) /pismo procesowe k. 98-101/.

W dalszym toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie /protokół rozprawy k. 148, 158/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód D. M. od dnia 01 lipca 2000 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w spółce (...) na stanowisku Dyrektora Ekonomiczno-Finansowego i Głównego Księgowego. Do obowiązków D. M. należało min. sporządzanie miesięcznych deklaracji podatku VAT oraz miesięcznych i ostatecznych deklaracji PIT-8 . Do lipca 2000 roku księgowość w firmie (...) prowadzona była przez Biuro (...), którego właścicielem była B. M. (była żona powoda), zaś D. M. był jej pełnomocnikiem /**dowód:** umowa o pracę k. 41, umowa o prowadzenie rachunkowości k. 103-104/.

W okresie od 11 maja 2001 roku do 18 czerwca 2001 roku w spółce (...) zostało przeprowadzone przez pracowników Urzędu Kontroli Skarbowej w W. badanie dokumentów i ewidencji księgowej. Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości w prowadzeniu dokumentacji księgowej, na skutek czego Urząd Kontroli Skarbowej w W. wystosował przeciwko D. M. akt oskarżenia.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2003 roku wydanym przez Sąd Rejonowy dla Warszawy M. VIII Wydział w Karny w sprawie oznaczonej sygn. akt VIII Ks 34/02 oskarżonego D. M. uznano za winnego tego, że będąc Głównym Księgowym Spółki z o.o. (...) z siedzibą w P.-odpowiedzialnym za prawidłowe obliczanie i deklarowanie do budżetu wszelkich podatków, w deklaracjach VAT-7 dla podatku od towarów i usług za miesiące lipiec i listopad 2000 r. złożonych do Urzędu Skarbowego w P. w okresie od 24.08 do 20.12.2000 roku zawyżył wysokość podatku naliczonego VAT za lipiec o 141.240 zł, za listopad o 36.080 zł poprzez obniżenie podatku należnego o podatek naliczony z faktur VAT otrzymanych w miesiącu następnym po określonym przepisami w terminie, na miesiąc przed otrzymaniem towaru, czym naruszył przepisy art. 19 ust. 1,3 i 3 „a” ustawy z dnia 08.01.1993 roku o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz.U. Nr 11 poz. 50 z późn. zm.) i po uwzględnieniu w rozliczeniu na korzyść podatnika zawyżonego podatku należnego VAT za m-c listopad o 27.336 zł naraził Skarb Państwa na uszczuplenie podatku od towarów i usług za:

- lipiec 2000 r. na kwotę 141.240 zł

- listopad 2000 r. na kwotę 8.744 zł

łącznie na kwotę 149.984 zł tj. o przestępstwo skarbowe z art. 56 § 1 kks w zw. z art. 6 § 2 kks i art. 9 § 3 kks i skazano go na karę 7 (siedmiu miesięcy) pozbawienia wolności. Ponadto uznano go za winnego zawyżenia w zeznaniu CIT-8 o wysokości dochodu osiągniętego przez Spółkę z o.o. (...) za 2000 r. złożonym do Urzędu Skarbowego w P. w dniu 30.03.2001 roku, kosztów uzyskiwania przychodu prowadzonej działalności gospodarczej o wydatki ich nie stanowiące na sumę 101.449,63 zł w tym: ujemne różnice kursowe na kwotę 81.949,63 zł od środków na rachunku bankowym na koniec roku, bezzasadnie naliczone opłaty amortyzacyjne środków trwałych na 19.550 zł i po uwzględnieniu w rozliczeniu na korzyść podatnika zawyżonych o 1268,04 zł przychodów zaniżył dochód podlegający opodatkowaniu o 100.231 zł narażając Skarb Państwa na uszczuplenie w podatku dochodowym od osób prawnych za rok 2000 na kwotę 30.069 zł tj. o przestępstwo skarbowe z art. 56 § 1 kks w zw. z art. 9 § 3 kks i skazano go na karę 50 (stawek) dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 (trzydziestu) złotych. Wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności Sąd Rejonowy (...) w W. warunkowo zawiesił na okres dwóch lat próby **/dowód:** wyrok z uzasadnieniem k. 16-23/.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2004 roku w sprawie oznaczonej sygn. akt IX Ka 248/04 utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Wyrokiem z dnia 29 maja 2007 roku w sprawie II AKo 71/07 Sąd Apelacyjny w Warszawie, po rozpoznaniu wniosku obrońcy D. M. o wznowienie postępowania, wniosek ten uwzględnił i uchylił orzeczenie Sądu Rejonowego dla W. (...) z dnia 19 listopada 2003 roku oraz Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 14 kwietnia 2004 roku i skierował sprawę do ponownego rozpoznania do Sądu Rejonowego dla W. (...).

W wyniku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy dla W. (...), uwzględnił wniosek Urzędu Kontroli Skarbowej w zakresie zarzutu dotyczącego nieprawidłowego rozliczenia podatku dochodowego. Co do tego zarzutu D. M. poddał się dobrowolnie karze i Sąd Rejonowy (...) w W. orzekł wobec niego karę grzywny w kwocie 1388 zł, którą wobec uiszczenia- uznał za wykonaną w całości.

Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2009 roku Urząd Kontroli Skarbowej, umorzył postępowanie co do pierwszego zarzutu z aktu oskarżenia wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono /dowód: postanowienie k. 25-28/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy a ponadto w oparciu o zeznania powoda D. M. w zakresie, w jakim były one zgodne z treścią tych dokumentów /k. 123-124/.

W pozostałym zakresie bowiem zeznania te stanowiły wyraz subiektywnych ocen i domniemań powoda odnośnie przebiegu wytoczonego przeciwko niemu postępowania oraz skutków jakie to postępowanie wywołały, które to oceny nie znalazły żadnego potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd pominął przeprowadzony dowód z przesłuchania świadka A. K. (k. 122-123), bowiem nie wniósł on nic nowego do sprawy. Ponadto świadek ten nie miał wiedzy na temat prowadzonego przeciwko powodowi postępowania karnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Wskazać należy, że podstawa roszczeń odszkodowawczych względem Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych przewidziana jest w art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją wprowadzoną dnia 01 września 2004 roku. Przepis ten w § 1 stanowi, że z Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonej mu czynności. Regulacja ta jest zresztą konkretyzacją art. 77 ust. 1 Konstytucji, proklamującego prawo każdego do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Wskazane unormowania stanowiły przedmiot wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego, który wskazał w wyroku z dnia 04 grudnia 2001 roku /

SK 18/00, OTK ZU z 2001 roku, Nr 8, poz. 256/, iż podstawą odpowiedzialności Państwa z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP jest niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej, co rzutuje na rozumienie art. 417 k.c. w tym sensie, że Skarb Państwa odpowiada wówczas, gdy szkoda została wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności o charakterze władczym. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego nie ma przeszkód, aby w ramach odpowiedzialności odszkodowawczej z art. 417 k.c. niezgodność z prawem ujmować, jako działanie naruszające przepisy prawa, normy moralne i obyczajowe, określane jako zasady współżycia społecznego. Trybunał wykluczył jednocześnie winę funkcjonariusza jako jedną z przesłanek odpowiedzialności opartej na tej podstawie prawnej. Zaznaczył jednak, że aby mówić o odpowiedzialności ze wskazanych artykułów koniecznym jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek tj. bezprawność działania lub zaniechania funkcjonariusza, wyrządzenie szkody przez funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności i związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem funkcjonariusza, a wyrządzoną przez niego szkodą.

Ponadto zgodnie z art. 417¹ § 2 kc dodanym ustawą z dnia 17 czerwca 2004 roku /Dz. U. Nr 162, poz. 1692/, która weszła w życie dnia 01 września 2004, roku jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem.

W rozpoznawanej przez niniejszy Sąd sprawie powód nie wykazał, pomimo stosownych pouczeń o ciężarze dowodowym i po ustanowieniu profesjonalnego pełnomocnika, aby spełnione zostały powyżej stawiane warunki. Podnieść przy tym należy, że już sama podstawa faktyczna przytaczana przez powoda na uzasadnienie zgłoszonych żądań nie posiadała jakichkolwiek ram czasowych i przedmiotowych, gdyż powód spontanicznie i chaotycznie wskazywał jakie zdarzenie stanowi zdaniem jego źródło szkody oraz jaka jednostka ponosi za to odpowiedzialność. Ponadto należy wskazać, iż pełnomocnik powoda ustanowiony z urzędu nie zajął merytorycznego stanowiska w sprawie, a jedyne pismo złożone przez niego w toku sprawy zostało zwrócone wobec niezachowania warunków formalnych wynikających z art. 132 § 1 kpc.

W każdym razie nie zostało w niniejszej sprawie przez powoda udowodnione, że jakikolwiek funkcjonariusz publiczny, swoim działaniem naruszył prawo – tak w zakresie prawa stanowionego, jak również norm konstruowanych w oparciu o szeroko rozumiane zasady współżycia społecznego.

Powyższa konkluzja o braku bezprawności w działaniach pozwanego przekreśla konieczność przeprowadzenia dalszych rozważań dotyczących rozmiarów szkody, jak również istnienia związku przyczynowego pomiędzy czynem a szkodą.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 102 k.p.c., mając na uwadze przede wszystkim względy natury podmiotowej związane z sytuacją finansową, zdrowotną i rodzinną powoda, które zadecydowały o wcześniejszym częściowym zwolnieniu go od kosztów sądowych i przesądziły o nieobciążaniu nimi powoda.

Nieuiszczoną przez powoda opłatę od pozwu Sąd przejął na rachunek Skarbu Państwa w oparciu o z art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (Dz.U. Nr 167 z 2005 roku, poz. 1398 ze zm).